

Боднарчук Володимир

студент магістратури

Науковий керівник: Чорнобай М.М., к.е.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський, Україна

ПІДПИСАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ. МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ АПК

Підписання Угоди про асоціацію між Україною та країнами ЄС (далі – Угода), а також створення в рамках цієї Угоди Зони вільної торгівлі (ЗВТ) з Європейським Союзом є важливими чинниками розвитку аграрної галузі, оскільки для України відкриваються перспективи поступового освоєння ринку країн ЄС вітчизняними компаніями, підвищення рівня якості, безпечності, екологічних характеристик української продукції АПК, покращення стану продовольчої безпеки держави. Тому для України постає завдання вироблення механізмів державної політики щодо підвищення ефективності використання наявного потенціалу аграрного сектору економіки, його адаптації до нових умов, у т.ч. з урахуванням можливих ризиків, які виникатимуть внаслідок лібералізації зовнішньоторговельних відносин з європейськими країнами.

У тексті Угоди основним інструментом обмежень у торгівлі сільськогосподарськими товарами є тарифні квоти, в рамках яких забезпечується безмитний доступ товарів на ринок країн ЄС. Слід відмітити, що усі ЗВТ, створені між ЄС та іншими країнами і групами країн, містять положення, які стосуються сільського господарства. При цьому, регулювання Європейським Союзом торгівлі найбільш чутливими сільськогосподарськими товарами, щодо яких захист національних виробників від зростання імпорту вважається пріоритетним завданням при створенні ЗВТ, здійснюється за рахунок:

- їх виключення з тарифної пропозиції;
- відкладання зобов'язань щодо зниження тарифів до кінцевого строку перехідного періоду;
- встановлення тарифних квот;
- вжиття спеціальних захисних заходів.

Угода встановлює обсяги квот на безмитні експортні поставки зернових культур з України з поступовим їх збільшенням протягом 5 років. У тексті Угоди особливо прописаний механізм торгівлі насінням соняшнику, яке для України є надзвичайно важливим, оскільки воно є сировиною для виробництва соняшникової олії; збільшення ж експортних поставок може призвести до зниження переробки продукції на вітчизняних підприємствах.

Надзвичайно важливою для вітчизняного агропродовольчого комплексу є закріплена в Угоді тарифна квота на експорт українського білого цукру у розмірі 20 тис. тонн на рік. Незважаючи на невеликий розмір квоти (адже за підсумками 2013 р. до країн ЄС було експортовано 3,8 млн тонн цукру), її наявність і заповнення дозволять підтвердити якість вітчизняної продукції та її відповідність

європейським стандартам, підвищити привабливість і конкурентоспроможність українського цукробурякового підкомплексу на інших експортних напрямках [3].

Угода про асоціацію дозволяє освоювати ринок країн ЄС вітчизняним компаніям, що займаються виробництвом, переробкою та реалізацією тваринницької продукції. Разом з тим, обсяги експорту переважної більшості тваринницької продукції з України до ЄС мізерні [2].

Слід відмітити, що експорт тваринницької продукції України до ЄС можна буде збільшити за рахунок використання тарифних квот тільки за умови, якщо вітчизняні експортери зможуть задовольнити вимоги ЄС щодо безпечності та стандартів якості продукції і відповідним чином сертифікувати продукцію [4].

У найближчій перспективі заповнити встановлені квоти для тваринницької продукції буде проблематично, оскільки переважна більшість тварин утримується господарствами населення, які не мають можливостей застосовувати сучасні технології виробництва продукції, що зумовлює низьку її якість та невідповідність європейським санітарним нормам та стандартам. Для переважної більшості вітчизняних малих і середніх сільгосп підприємств також існують проблеми забезпечення відповідності власної продукції європейським стандартам, оскільки процеси гармонізації та адаптації законодавства у сфері технічного регулювання та санітарних і фітосанітарних заходів потребують не тільки тривалого часу, але й значних матеріальних ресурсів [1].

Також необхідність запровадження стандартів ЄС щодо утримання тварин і поводження з ними призведе до виходу вітчизняних домогосподарств із внутрішнього ринку та переорієнтації виробництва ними відповідної продукції виключно для власного споживання, що в умовах домінування таких виробників на ринку тваринницької продукції може становити загрозу для продовольчої безпеки держави [1].

З метою мінімізації ризиків і використання можливостей для агропромислового комплексу внаслідок підписання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом необхідно реалізувати низку заходів державної аграрної політики, що не суперечитимуть принципам державної підтримки та регулювання аграрного ринку, передбачених угодою про асоціацію між Україною та ЄС, які забезпечать умови для підвищення конкурентоспроможності виробництва продукції АПК. Зусилля слід сконцентрувати на:

- прискоренні процесу впровадження європейських та міжнародних стандартів безпеки та якості продуктів харчування (НАССР, ISO, EN, Кодексу Аліментаріус) у сфері агропромислового виробництва;

- розробленні системи моніторингу зовнішньоторговельних операцій з країнами ЄС як механізму оперативного реагування на кон'юнктурні зміни аграрного ринку;

- сприянні розвитку дрібнотоварного сільськогосподарського виробництва, у т. ч. правовій регламентації діяльності особистих селянських господарств населення та розробленні механізму їх трансформування у фермерські господарства, що дасть змогу забезпечити інтеграцію особистих господарств

населення у ринкові механізми функціонування аграрного сектору;

- заохоченні кооперативного руху на селі, спрямованого на спільне ведення господарської діяльності окремими суб'єктами господарювання, що дозволить зменшити витрати на виробництво і реалізацію сільськогосподарської продукції.

Список використаних джерел

1. Аграрна реформа і організаційно-економічні трансформації у сільському господарстві: доповідь на 12-их річних зборах Всеукраїнського конгресу вчених економістів аграрників 25-26 лютого 2010 року / В.Я. Месель-Веселяк – К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2010. – 57 с.

2. Андрійчук В.Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз / В.Г. Андрійчук. – К.: КНЕУ, 2006. – 292с.

3. Білик Т.О. Теоретичні аспекти прибутку / Т.О. Білик // Формування ринкових відносин в Україні. – 2005. – №8. – С.8–13.

4. Янків М.Д. Організаційно-економічні механізми розвитку і функціонування АПК України / М.Д. Янків // Львів: Коопосвіта. – 2000. – 448 с.

Братенко Ірина

асистент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський, Україна

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ РИНКУ М'ЯСНОЇ ГАЛУЗІ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Лева частка забезпечення населення необхідними якісними продуктами харчування припадає на м'ясний підкомплекс АПК - однієї із стратегічних галузей економіки. Настав час, коли необхідно виробити єдині вимоги до якості продукції, покращити основні показники її безпеки, що діють в Україні, до рівня розвинених європейських країн. Як відомо, посилення ролі держави у забезпеченні стимулювання підвищення якості продукції м'ясного підкомплексу АПК здійснюється насамперед через стандартизацію і сертифікацію. Існуюча політична складова останнім часом дещо загострює ситуацію.

Що ми маємо: інтенсивне зростання цін на м'ясо-сировину, яке з початку року обчислюється десятками відсотків, до того ж, досить високий рівень загальної інфляції в країні – все це підштовхує виробників до підвищення відпускних цін для збереження хоча б позитивного рівня рентабельності.

Слушною є позиція Р.В. Логоша, який зазначає, що основними причинами зниження виробництва м'яса можна визначити такі: відсутність мотивації у виробників м'ясної продукції, невиправдані майбутні очікування цін і доходів від виробництва та реалізації м'ясної продукції, низький рівень державної підтримки